

Datum
2016-09-20

BT Kemi Efterbehandling

Länsstyrelsen i Skåne Län
Miljöavdelningen
205 15 Malmö

BT Kemi Efterbehandling Lägesrapport för år 2016

Bidrag till åtgärder för avhjälpande av föroreningskador avseende f.d. BT Kemi-området i Teckomatorp, Svalövs kommun

Sammanfattning

BT Kemi Efterbehandling har sedan den 1 juli 2011 arbetat med det södra området. Från 1 juli 2011 till och med 30 december 2015 arbetade projektet med Etapp 1. Detta skede inledde arbetet med efterbehandlingen av det södra området och omfattade inlösen av fastigheter, rivning av byggnader, ytterligare provtagning samt fördjupad utredning.

Etapp 2 inleddes vid årsskiftet 2015/2016 och omfattar bland annat framtagande av förfrågningsunderlag för upphandling av åtgärder samt kostnadsberäkning och bidragsansökan för Etapp 3. Parallellt med detta lades sista handen vid huvudstudien för det södra området. Denna färdigställdes under den tidiga våren och kommunfullmäktige antog densamma 2016-05-30. Huvudstudien har skickats i sin helhet, inklusive bilagor, till Länsstyrelsen i Skåne samt till Naturvårdsverket för godkännande. Naturvårdsverket har meddelat att detta kommer att ske under oktober.

Statliga bidrag om sammanlagt 45,25 miljoner kronor har tilldelats Svalövs kommun för åtgärder på det södra området fördelat enligt följande: 17 miljoner år 2011, 13 miljoner år 2012, 3 miljoner år 2013, 6,25 miljoner år 2015 samt 6 miljoner år 2016.

Tidigare redovisningar

Länsstyrelsen i Skåne har vidarefördelat statliga bidrag om sammanlagt 45,25 miljoner kronor för åtgärder på det södra området. För besluten gäller att en ekonomisk redovisning ska lämnas varje kvartal inom en månad efter utgången av kvartalet. Vidare ska en lägesrapportering ske varje år senast den 1 oktober inför revidering av det regionala programmet för efterbehandling av länets förorenade områden.

Sedan föregående lägesrapport, daterad 2015-09-28, har fyra kvartalsredovisningar lämnats in, daterade 2015-11-02, 2016-01-29, 2016-04-28 respektive 2016-07-18. Hänvisning sker till dessa rapporter i fråga om detaljer rörande projektets ekonomi och verksamhet.

Därtill har en särskild redovisning, daterad 2015-12-10, lämnats in med begäran om utbetalning av bidragsmedel för upparbetade kostnader under tiden 2015-10-01 till 2015-12-10 motsvarande ett belopp av 1 143 821 kronor.

Översikt över utförda arbeten under perioden

Miljökontroll

Tyréns AB har sedan 2015 uppdraget att utföra den löpande miljökontrollen inom projektet. Årsrapporten för 2015 är klar och skickades till Länsstyrelsen i Skåne 2016-07-14.

Dräneringsvattnet

På projektledningens inrådan beslutade Länsstyrelsen 2015-02-27 att minska pumpningen av dräneringsvattnen från det norra området med hälften. Sedan dess har det pumpats 23 m³/dygn och en uppföljning genom projektets löpande miljökontroll har visat att denna åtgärd har gett förhållandevis små påslag i Braån. Detta är anledningen till att projektledningen nu planerar en ny sänkning av pumpflödet, till 15 kubikmeter/dygn, för att på detta sätt kunna få kunskap om hur Braån påverkas av minskad pumpning. Projektet ska, i det fall att sänkningen genomförs, hålla en beredskap för att öka pumpningen igen om halten av föroreningar stiger i vattenproverna från Braån.

Huvudstudien godkänd av kommunstyrelse och kommunfullmäktige

Huvudstudien för det södra området är färdigställd. Den innehåller nu en övergripande riskbedömning, en åtgärdsutredning samt en riskvärdering.

I huvudstudien har fem saneringsalternativ presenteras – ett nollalternativ, ett nollalternativ med fortsatt pumpning av dräneringssystemet på det norra området, ett inneslutningsalternativ där föroreningarna innesluts med hjälp av spont och övertäckning samt två alternativ (U4_T och U5_T) som innebär att förorenad jord grävs upp och behandlas alternativt deponeras. Dessa har sedan bedömts utifrån ett antal kriterier så som till exempel teknisk genomförbarhet, riskreduktion och acceptans. Kostnaderna vägs också in som kriterium.

Projektets styrelse anser att ambitionsnivån för åtgärder på det södra området bör motsvara den för saneringen på det norra området. Styrelsen påpekar också att den lokala acceptansen för inneslutningsalternativet är på samma nivå som för nollalternativet, det vill säga det finns ingen lokal acceptans för dessa alternativ.

Kommunstyrelsen i Svalöv behandlade huvudstudien 2016-05-16. Kommunfullmäktige godkände densamma 2016-05-30. Efter justering skickades huvudstudien till Länsstyrelsen och Naturvårdsverket för godkännande. Naturvårdsverket har meddelat att deras svar kan väntas under oktober.

Detaljplanen

Projektet arbetar inte längre med detaljplanen sedan ett av villkoren i bidragsbeslutet som mottogs 2015-03-05 var att bidragsmedlen inte längre får användas för detta arbete. Ansvaret för detaljplanen har därför gått över på kommunens Samhällsbyggnadsnämnd.

Övergripande mål

Projektet har sex övergripande mål som formulerades i ansökan om bidragsmedel för huvudstudie år 2002.

- Området skall efterbehandlas på ett sådant sätt att det efter efterbehandling inte utgör någon risk för omgivningen och kan användas på ett ändamålsenligt sätt.
- Markområdet skall efter genomförd efterbehandling användas till naturområde samt område för kontors- och småindustrilokaler.
- Lakvattenpumpning till Landskrona ska upphöra efter genomförd efterbehandling och återställning.
- Efterbehandlingen m.m. skall vara ett föredöme för framtida projekt.
- Projektet skall öppna upp för vetenskaplig forskning av såväl miljömässig, teknisk, medicinsk samt social karaktär.
- Ett viktigt delmål i projektet är att bilden av och attityderna till orten Teckomatorp skall förändras på ett sådant sätt att orten inte längre är belastad av BT Kemi.

Dessa blev sedan övergripande mål för alla arbeten med det norra området. Vid övergången till Etapp 1, Södra området, gjordes några modifieringar av de övergripande målen.

Målet för markanvändning efter avslutade saneringsåtgärder förändrades i samband med att föroreningsituationen på det södra området visade sig vara väsentligt mer omfattande och komplicerad. Att området skulle kunna användas för kontors- och småindustrilokaler ströks. Senare har ytterligare en förändring i samma mål gjorts, då formuleringen "naturmark" har ändrats till "allmän platsmark, bland annat naturmark". Detta då en framtida persontrafik på

Söderåsbanan innebär att den östligaste delen av det södra BT Kemi-området kan komma att behöva tas i anspråk för infrastruktur kopplat till ombyggnaden av stationen i Teckomatorp.

Målet om att projektet skulle öppna upp för forskning ansågs uppfyllt genom saneringsarbetena på det norra området och har nu strukits.

Massupplag

Projektledningen har tidigare gjort bedömningen att det skulle vara värdefullt att kunna ta emot rena massor för att kunna använda dem vid återställandet av det södra området. Det har dock visat sig att det inte finns plats på det södra området att starta ett massupplag där. Om upplaget ska vara på annan plats är tidsgränsen för tillfälligt upplag tre år, sedan måste projektet söka tillstånd för B-verksamhet. Kostnaderna för att flytta massorna från en alternativ plats till det södra området kan också bli så stora att det mesta av vinsten med ett massupplag försvinner.

Nuvarande bedömning är att det finns tillräckligt med tid för att samla de massor som krävs om detta arbete startas två år innan entreprenaden och styrelsen för BT Kemi Efterbehandling har beslutat att man ska avvakta i frågan om ett eventuellt massupplag. Projektet kommer i dagsläget således inte att gå vidare med planering av och upphandling för skötsel av massupplaget. Ett alternativ för framtiden är att den kommande entreprenadupphandlingen innefattar masshanteringen.

Vattenbehandling

Vid det föreslagna saneringsalternativet U5_T kommer schaktningen att innebära att ett förorenat schaktvatten behöver hanteras. En trolig lösning är att det kommer hanteras via en behandling på plats. Projektledningen har därför haft ett inledande möte med NSVA (Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp) för att diskutera vattenbehandlingen under saneringsentreprenaden. Därutöver finns dräneringsvattnet från det norra området som också kan komma att behöva tas omhand.

Sorteringshallen

Projektet byggde under efterbehandlingsarbetet med det norra området en sorteringshall för tillfällig förvaring av mindre mängder uppgrävda massor. Under arbetet med den uppdaterade huvudstudien upptäcktes det att det tillfälliga bygglov för denna sorteringshall hade gått ut.

Ett permanent bygglov söktes och beviljades under sommaren 2016, utan sanktionsavgift för projektet. Trots att ett permanent bygglov innebär att projektet senare kommer att behöva ansöka om rivningstillstånd anser man lösningen som den bästa, för att något liknande inte ska ske igen.

Information

Under det gångna året har projektledningen anordnat två informationsmöten för allmänheten i Teckomatorp, 2015-12-03 och 2016-05-19. Den 28 oktober 2015 var det 40 år sedan de första tunnorna grävdes upp på BT Kemi-området. Med

anledning av detta arrangerades ett öppet hus och en pressträff i utställningen på Torgskolan.

2016-08-24 hölls ett öppet studiebesök med rundtur i såväl utställningen på Torgskolan som på Vallarna och det södra området. Projektet tar dessutom fortsatt emot studiebesök från såväl skolor och universitet som föreningar och andra intressenter. Projektledare Eva Sköld har också hållit en föreläsning om projektet på utbildningen för lantmätare på Lunds Tekniska Högskola.

SCORE

Naturvårdsverket godkände i slutet av 2015 att bidragsmedel används till projektets medverkan i en forskningsstudie. Genom denna vill Chalmers tekniska högskola utvärdera och vidareutveckla riskvärderingsverktyget SCORE för hållbar sanering utifrån sociala, ekonomiska och miljömässiga perspektiv.

Den 2016-03-03 hölls ett startmöte. Projektledningen och forskargruppen har under våren haft tät kontakt för att forskargruppen ska få tillgång till det material de behöver. Under våren har det också arrangerats en workshop i kommunhuset för den sociala analysen. Där medverkade tjänstemän med kunskap i de avhandlade frågorna samt projektledningen.

På informationsmötet för allmänheten, 2016-05-19, fanns en representant från forskningsprojektet SAFIRE på plats för att berätta mer om både beräkningsverktyget SCORE och studien. Under mötet gjordes också en analys av den lokala acceptansen för de olika åtgärdsförslagen och så delades en enkät ut till deltagarna. Enkäten ska användas som underlag i forskningsprojektet och har även skickats ut till utvalda boende i Teckomatorp. Runt 75 svar har kommit in så långt.

Projektgruppen för SCORE har färdigställt en konceptrapport som delgetts projektledningen. Konceptrapporten kommer att diskuteras på ett möte mellan projektgruppen för SCORE och projektledningen i början av oktober. Resultatet av SCORE-analysen är sedan tänkt att användas av projektledningen vid framtagandet av förfrågningsunderlaget. Delar av analyserna har också efterfrågats av Naturvårdsverket inom ramen för huvudstudien.

Geodatabas

I slutet av december slöts en överenskommelse med Sweco gällande skötseln av projektets geodatabas under de kommande två åren. Databasen flyttades till en molnlösning och projektledningen och projektets övriga konsulter har nu direkttillgång till databasen istället för att behöva gå via Sweco. En introduktionsutbildning har hållits och en mer djupgående utbildningsinsats är planerad under hösten.

Åtgärdsförberedande arbeten

Projektledningen har startat det åtgärdsförberedande arbetet. Det handlar om att få bättre avgränsning av föroreningarna, vilket blir mycket viktigt för masshanteringen, som i sin tur påverkar bidragsansökan och entreprenaden. Massorna på området ska delas in i tre klasser - de som måste omhändertas, de som kan omfördelas och de massor som är osäkra och som måste läggas upp för provtagning.

Kemakta har tagit fram ett underlag för kompletterande analyser av redan uttagna jordprover, som finns i projektets frysar på Torgskolan. Tyréns hämtade proverna i juli och skickade dem för analys, totalt skickades 22 prover. Resultaten tillsammans med tidigare resultat ligger till grund för Kemaktas kommande bedömningar av åtgärdsförberedande undersökningar. Projektledningen har gett Kemakta i uppgift att ta fram kompletterande borrhull för ytterligare borrhull inom södra området. Dessa borrhull bör kunna genomföras under mitten av oktober, förutsatt att medel kan omfördelas till dessa arbeten.

Utöver detta uppdras ÅF att göra beräkningar på schaktslänter för att kunna presentera hur stort påverkansområdet blir vid släntning 1:1. Det kommer även att göras beräkningar på kostnaderna för spontning mot fastighetsgräns i de fall detta anses nödvändigt för att ej ta i anspråk delar av fastigheter som inte ägs av kommunen. Beräkningarna kommer sedan att användas när förhandlingar om markanvändning initieras med fastighetsägaren samt vid diskussioner med länsstyrelsen och Naturvårdsverket.

I ÅF:s beräkningar kommer det även ingå att uppskatta mängden vatten som behöver pumpas under saneringen samt hur arbetet kommer att påverka grundvattenytan. Denna information kommer sedan att ligga till grund för utredningen om det behövs tillstånd för vattenverksamhet.

Erfarenhetsseminarium för Etapp 1

Vid fem tillfällen under september bjöd projektet in till erfarenhetsseminarium. Samtliga parter som har deltagit i Etapp 1 har erbjudits att bidra med sina erfarenheter från projektet för att lära av det som varit bra och det som kan förbättras. Deltog gjorde bland annat Länsstyrelsen, Tyréns, ÅF, Kemakta, Hifab, Globax, Ramböll, Sweco och BT Kemi Efterbehandling. Projektledningen kommer även att ta fram en intern delrapport för Etapp 1, som sedan kan utgöra underlag vid slutrapporteringen av projektet som helhet.

Projektorganisation

Kristina Jeppsson sade upp sig från sin tjänst som biträdande projektledare och slutade 2016-03-20. David Bohgard ersatte henne 2016-05-02.

Projektledare Eva Sköld ska under hösten vara föräldraledig. David Bohgard går då in som projektledare i hennes ställe och Sofia Axelsson, anställd 2016-08-22, blir vikarierande biträdande projektledare under ett år.

Projektorganisationen utökades under 2015 med en projektadministratör anställd på 20%. Denna tjänst utökades ytterligare under 2016 till en heltidstjänst. Helena Svensson anställdes per 2016-08-22 för ett år. Slutrapporten för Etapp 1, kvalitetssäkring av projektets filsystem och arkiv samt uppdatering av utställningen i Torgskolan är orsak till den utökade tjänsten.

Senior rådgivare Lars Bevmo lämnade projektet i samband med inlämnandet av huvudstudien och gick i pension.

Projektchef, tillika Svalövs kommunchef, Fredrik Löfqvist har sagt upp sig för att gå till annat arbete. Peter Englov, idag senior rådgivare i projektet, har utsetts till tillförordnad projektchef från 2016-10-01 och till dess att ny kommunchef/projektchef träder i tjänst.

Tidplan

Den övergripande tidplanen är enligt följande:

Etapp 1: 1 juli 2011 till 31 december 2015

Etapp 2: 1 januari 2016 till 31 december 2017

Etapp 3: 1 januari 2018 till andra halvan av 2021

I och med årsskiftet 2015/2016 har projektet gått in i Etapp 2. Utifrån den tidplanen planeras åtgärdsförberedande arbeten att genomföras under hösten i form av kompletterande borrprovtagning och schaktberäkningar. Till årsskiftet 2016/2017 beräknas upphandlingen av byggledare/projektör vara färdig. Under 2017 kommer de åtgärdsförberedande arbetena att skrivas och bidragsansökan för Etapp 3 tas fram.

Sedan den ursprungliga ansökan för Etapp 2 skrevs våren 2013 har flera förändringar skett i projektet. Bland annat har det beslutats, i samråd med Länsstyrelsen och Naturvårdsverket, att upphandlingen av saneringsentreprenaden ska flyttas från Etapp 2 till Etapp 3. Detta gör att den budget som togs fram för ansökan har blivit inaktuell. Projektledningen har därför tagit fram en ny budget för Etapp 2.

Omfördelning av medel Etapp 2

Projektledningen anser att det finns anledning att omfördela överskottet på 1 miljon kronor från 2017 till 2016 för att på så sätt snabbare påbörja arbetet med åtgärdsförberedelser.

I den ursprungliga bidragsansökan för Etapp 2 fanns inga medel för åtgärdsförberedande arbeten med. Detta berodde på att fördelningen av arbete mellan etapperna var annorlunda när ansökan för Etapp 2 sammanställdes. En omfördelningsansökan skickades 2016-09-01 till Länsstyrelsen och tanken är att ansökan ska behandlas under Naturvårdsverkets fördelningsmöte i september.

Kompletterande bidragsansökan Etapp 2

Projektledningen avser att ta fram en kompletterande bidragsansökan för Etapp 2. Ansökan har påbörjats och kommer preliminärt att vara klar i oktober. Orsaken till den kompletterande ansökan är att pengar för kompletterande åtgärdsförberedande undersökningar aldrig söktes när den ursprungliga bidragsansökan för Etapp 2 lämnades in. Som nämnts ovan såg fördelningen av arbete mellan etapperna annorlunda ut då. De avslutande arbetena med huvudstudien visade också på ett behov av åtgärdsförberedande undersökningar som inte kunnat förutses tidigare.

Planerade arbeten**Markförhandling Teckomatorp 9:7**

Den östligaste delen av fastigheten Teckomatorp 9:7 kan komma att påverkas av saneringen på det södra området. Med anledning av förändringar i projektorganisationen kommer förhandlingarna att skjutas något till längre fram i höst. Då kommer även ett underlag från byggladaren på ÅF i form av beräkningar på schaktslänter och spontning att vara klara.

Upphandling byggladare

Det avtal som finns med ÅF att tillhandahålla byggladare för projektet går ut till årsskiftet 2016/2017. Arbetet med att upphandla en ny byggladare till projektet är påbörjat. Förhandsannonsern är publicerad och projektet räknar med att gå ut med upphandlingen under september.

Svalöv, dag som ovan

Fredrik Löfqvist
Projektchef

Eva Sköld
Projektledare